

BÖLÜM 7

ÖNE ÇIKAN TÜRK SPOR YASA VE KANUNLARINA GENEL BİR BAKIŞ

Dr. Yavuz ÖNTÜRK¹
Sinan Erdem SATILMIŞ²

GİRİŞ

Türkiye’de spor örgütlenmesi tarihçesine genel olarak bakıldığında; kuruluşun temeli, 14 Temmuz 1922’de 16 kulübün birleşerek, sporu disipline etmek amacıyla “Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı”nı (TİCİ) kurmalarıyla atıldı. İlk başkanlığını Ali Sami Yen, asbaşkanlıklarını da Burhan Felek ve Ali Seyfi’nin yaptığı Türkiye’nin ilk “çok sporlu spor örgütü” TİCİ, sporda demokrasi yolunda önemli adımlar attı. Devletin spor yönetimine ağırlığını koyması, spor konseyinin önerisi üzerine, 1936 yılında Türk Spor Kurumu’nun kurulmasıyla başladı ve bunu, 29 Haziran 1938 tarihinde 3530 sayılı yasayla bugünkü Spor Genel Müdürlüğü’nün kurulması izledi. Müdürlüğün başına da eski bir asker olan General Cemal Tahir Taner getirildi. Bundan sonra Türk sporu, 3530 sayılı bu yasanın verdiği yetkiler doğrultusunda, Başbakanlığa bağlı bir “Devlet Kuruluşu” statüsüne kavuştu. 1942’de 4235 sayılı yasayla kuruluş yasası değiştirildi ve Milli Eğitim Bakanlığı’na 1960 yılında da tekrar Başbakanlığa bağlandı. Spor işlerinin ilk kez bakanlık düzeyinde ele alınması 1969’da kurulan 2. Demirel Hükümeti’nde (3 Kasım 1969) Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kurulmasıyla gerçekleşti. 6 Şubat 1970 tarih, 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle adı geçen Bakanlık kapsamına alındı. Böylece Türk sporunda yeni bir sayfa açıldı. İsmet Sezgin de Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk Gençlik ve Spor Bakanı oldu. 7 Kasım 1982 tarihli yeni Anayasa’da ise ilk spora yer verildi. Böylece ülkemizde ilk kez spor ve sporcu Anayasa’nın teminatı altına alındı. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nce yönetilen Türk sporu 14.12.1983 tarihinde de 179 sayılı kanun hükmünde kararnameyle Milli Eğitim ve Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer aldı. 1986 yılında 3289 sayılı yasayla BTGM olan adı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirildi. 1989 yılında Başbakanlık Devlet Bakanlığı’na bağlanması nedeniyle adı “Spor Genel Müdürlüğü” oldu. 3289 ve 3703 sayılı Spor Genel Müdürlüğü’nün kuruluş yasasında yer

¹ Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü

² Yalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü

alan federasyon başkanlarının seçimle iş başına gelmesi, spor federasyonlarının özleştirilmesi ve demokratik bir yapıya kavuşturulması çalışmaları, 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu'nun kuruluş ve görevleri hakkındaki kanunla başladı. 1993 yılında ise federasyon başkanlarının seçimle iş başına gelmesine ilişkin yönetmelik çıkarılarak uygulamaya kondu ve ilk seçimler 5230 delegenin katılımıyla 5 Aralık 1993'te yapıldı. Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması; 6.4.2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 3.6.2011 tarihinde kararlaştırıldı. Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilat yapısında değişikliğe gidilen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün 3289 sayılı kanunda yer alan "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" ibaresi "Spor Genel Müdürlüğü" olarak değiştirildi (SHGM, 2020). Kısa adı TİCİ olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakının kurulması için Altınordu, Beylerbeyi, Darüşşafaka, Anadolu, Bakırköy, Fenerbahçe, Hilal İdman Yurdu, Nişantaşı, Süleymaniye, Türkgücü, Vefa, Üsküdar, Beşiktaş, Union ve Galatasaray kulüpleri 26 Haziran 1920'de ilk toplantılarını İstanbul'da yapmışlardır. Toplantıdan sonra 15 Nisan 1921'e kadar TİCİ'nin kuruluşu için çalışmalar yapılmıştır. 15 Nisan 1921'de ikinci toplantılarını İstanbul Spor Kulübünde yapmışlardır. Kuruluş için 03.08.1909 tarihli dernekler yasasına göre 27 Kasım 1921 tarihinde resmen başvurulmuş, tüzel kişiliği 22 Mayıs 1922'de kesinleşmiştir. Kurulustaki geçici yönetim kuruluna Ali Sami Yen, Burhanettin Felek, Selim Sırrı Tarcan ve Yusuf Ziya Öniş getirilmiştir. Kurucular ilk resmi toplantılarını Kadıköy'deki Fenerbahçe Lokalinde 14 Temmuz 1922 tarihinde yapmışlardır. TİCİ'nin kuruluşu o günün devlet yönetimince de desteklenmiş, Türkiye ilk kez 1924 Paris Olimpiyat Oyunlarına çağırılmıştır (Sümer, 1990). Kuruluş süreci 22 Mayıs 1921'de başlayan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (T.İ.C.İ) 22 Mayıs 1922'de Cemiyetler Kanunu'na göre tescil işlemleri tamamlanarak kurulmuştur. Türkiye'nin ilk biçimsel spor yönetiminin uygulandığı bir teşkilattir. Türkiye İdman Cemiyetleri ittifakı 1924 yılında kamu yararı gözetilen dernek olarak kabul edilmiştir. Bu Teşkilat Türkiye'yi dışarda temsil etmeye yetkili kılınmıştır. Ayrıca 1923'de Türkiye Futbol Federasyonu'nun kurulması suretiyle, T.İ.C.İ'nin federasyon kurma görevi fiili olarak başlamıştır (Fişek, 1980; Ekenci ve Serarslan, 1997). Kuruluş safhasında hiçbir bakanlığa bağlı değildir ve kendine mahsus, seçimle iş başına gelen organları bulunmaktadır. Gelirlerini harcama yetkisine sahip özerk bir kuruluş olması itibarıyla TSK, idare anlayışı ve hizmet bakımından yerinden yönetim esasları üzerine kurulmuştur (Turkay ve Aydın, 2017). Daha önce de ifade edildiği gibi TİCİ Türkiye'de sporun gelişmesine katkıda bulunmuş, fakat yapısı itibarıyla otorite haline gelememiştir. Bu sebeple Türk Spor Kurumu (TSK) spor yönetimini kısmen merkezileştirmiştir. Mamafih bu eğilim giderek artan dozlarda gelişmiştir (Ekenci ve Serarslan, 1997). TSK kuruluş saf-

hasında kendine özgü ve seçimle işbaşına gelen organları ve gelirlerini harcama yetkisine sahipliği itibarıyla özerk bir teşkilattı. Bu yapılaşma anlayışı TİCİ' den çok farklı değildi. Ancak TSK'nın genel kurulunda hükümetin ve askeri üyelerin yer alması ve devrin tek ve yönetici partisi CHP'nin Genel Başkanlık Kurulunun ve parti genel sekreterliğinin TSK'nın bütçe ve çalınma programlarını onaylaması onu yarı-resmi bir yapıya dönüştürmüştü. Ayrıca önemli görülen meselelerde partiden talimat alınırdı. Kısaca bu dönemde spor teşkilatı "parti-devlet" idaresinden başka bir şey değildi (Keten, 1974; Ekenci ve Serarslan, 1997). Türk Spor Kurumu, sporda kulüplerin federatif yönetiminden sporda devlet yönetimine geçişin ara rejimi olmuştur. Kurum, spor-siyaset ilişkileri açısından da ülkemizin ilk örneğidir. Çünkü Türk Spor Kurumu o yılların tek partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi'ne bağlı çalışmıştır. TSK; TİCİ ile başlayan demokratikleşme hareketinin, yine TİCİ ile başlayan sporda demokrasi yolundaki başarısız denemelerin devamı niteliğinde olmuştur (Gül, 2008)

3530 SAYILI BEDEN TERBİYESİ KANUNU

TİCİ ve TSK örneklerinden sonraki dönemde sporun devlet tarafından yönetilmesinden başka bir yolun olmadığı düşünülmüş ve bu düşünceyle doğrudan hükümete bağlı bir spor teşkilatı kurmak amacıyla, 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu (BTK) çıkarılarak kamu otoritesinden sorumlu, tüzel kişiliğe haiz, katma bütçeli Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM) teşkilatı kurulmuştur. Merkeziyetçi idare anlayışının hâkim olduğu bu teşkilat Türk sporunu 1986 yılına kadar sevk ve idare etmiştir (Bayansalduz, 2003). Bakanlar Kurulunca yayınlanan 24.01.1989 gün ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü 18 Mart 1989 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü haline getirilmiştir. Genel müdürlük özel hukuk hükümlerine dayandırılacaktı ve merkezi Ankara olacaktı. 3530 sayılı yasa, önemli yenilikler getirmiştir ve bu yeniliklerin başında da Federasyonlar gelmekteydi. Buna göre, federasyon başkanlığı için, kendi spor dallarına mensup olan seçmeler üç aday belirleyecek, başbakan ya da bakan bu üç adaydan birini federasyon başkanı olarak görevlendirecekti. 3 Kasım 1969 günü Başbakanlık görevine atanan Süleyman Demirel, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a yeni Bakanlar Kurulu üyelerini sundu. Bakanlar Kurulu üyeleri arasında yeni bir Devlet Bakanlığı yanında, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın bulunduğu ve bu göreve Aydın milletvekili İsmet Sezginin atandığı görüldü. Başbakan Süleyman Demirel 6 Şubat 1970 günü okulların Beden Eğitimi ilişkin işlerinin yine Milli Eğitim Bakanlığınca yürütmek üzere Beden Eğitimi ve İzcilik Müdürlüğünün Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün yeni kurulan Gençlik

ve Spor Bakanlığına bağlanmasını Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın onayına sundu. Cumhurbaşkanı da 6 Şubat 1970 gün ve **3/707** sayılı yazısı ile bu isteği onayladı (Turkay ve Aydın, 2017). Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, kurulduğu yıl olan 1938'den itibaren farklı üst kuruluşlara bağlanarak günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. İlk kurulduğu yıl olan 1938'de Başbakanlığa, 1942'de Milli Eğitim Bakanlığı'na, 1960'da tekrar Başbakanlığa, 1970'de yeni kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na, 1983'de Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na ve 1990'da yeniden Başbakanlığa bağlanmıştır (Ekenci ve Serarslan, 1997).

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün herhangi bir bakanlığa veya kurulacak bir icracı bakanlığa bağlanması hiyerarşik yetki kullanılmasında sorunlar çıkarabilirdi. Zira eş düzey bakanlıkların birinin diğerine yaptırım uygulaması söz konusu olmamaktadır. Hâlbuki spor birçok bakanlığı birden ilgilendiren bir husustur. Bu sebeptendir ki Beden Terbiyesi teşkilatının 1938'de, hem bakanlıklar arasında koordinasyonu sağlayacak, hem de bakanlıklar üzerinde yaptırım gücüne sahip bir makam olan Başbakanlık makamına bağlanması düşünülmüştür. Başbakanlık 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu'nda öngörülen teşkilatlanmayı gerçekleştirmekte başarısız olmuştur. Hâlbuki Beden Terbiyesi Kanunu'nun 4. maddesiyle getirilen beden eğitimi ve spor yapma zorunluluğu aynı Yasa'da öngörülen teşkilatlanmanın gerçekleştirilebilmesi ile mümkün olabilirdi. Teşkilatlanma eksikliğinden kaynaklanan bu başarısızlık, daha etkili olabilecek bazı hazır teşkilatlardan yararlanma arayışına sebebiyet verdi. İşte bu arayışlar, ilçe, bucak ve köylere kadar inen teşkilatının bulunması sebebiyle Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün 1942'de Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanması sonucunu doğurdu. O yıllarda, **3530** sayılı kanunda, profesyonellik bir hükme bağlanmamıştı, ilgili mevzuat amatörlük hükümlerine göre düzenlenmişti. Böylece şartların zorlanmasıyla a 1951 yılında profesyonel futbola bir yönetmelikle yasallık kazandırıldı (Sümer, 1990).

1959 yılına kadar da futbol mahalli lig kapsamında idi. Ancak 1959 yılında deplasmanlı hale gelmiştir. Dolayısıyla spor, Milli Eğitim Bakanlığı'nın gücünü aşmıştır. Ayrıca spor, okullara ve öğrenciye ancak yetişebilen Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetleyemeyeceği bir kitleliliğe ulaşmıştır. İşte, Milli Eğitim Bakanlığı'nın spora ilişkin olarak meydana gelen bu dezavantajları sebebiyle 1960'da Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü yeniden Başbakanlığa bağlanmıştır (Sümer, 1990; Ekenci ve Serarslan, 1997). Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, 1942'de Milli Eğitim Bakanlığı'na, 1960'da tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır. 14 Aralık 1983 tarih ve **18251** sayılı Resmi Gazete'mde yayımlanarak yürürlüğe giren 179 sayılı KHK(Kanun Hükmünde Kararname) ile Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer almıştır. Beden Terbiyesi Genel

Müdürlüğü'nün adı, 1986 yılında 3289 sayılı yasayla Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Son olarak 1989 yılında Devlet Bakanlığı'na bağlanan müdürlüğün adı "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" olmuştur. Sporun ilk kez Anayasa'da yer aldığı, spor işlerinin ilk kez bakanlık düzeyinde ele alındığı bu dönemde beş yüzden fazla işçi çalıştıran işyerlerine spor tesisi kurma zorunluluğu getirilmiş, gençlerin spor kulüplerine girmesi ve boş zamanlarında beden terbiyesi faaliyetlerinde bulunmaları zorunlu tutulmuştur (Aykın, 2013).

1982 ANAYASASINDA GENÇLİK VE SPOR

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan itibaren 1924, 1961 ve 1982 yıllarında yapılan anayasalar olmak üzere üç anayasa yapılmıştır. Bu anayasalar içerisinde 1924 ve 1961 anayasalarında sporla ilgili bir hüküm bulunmamaktadır. Spor ilk kez 1982 anayasasında yer almıştır. 1982 anayasası, 58. ve 59. maddelerinde gençlik ve sporla ilgili iki hüküm taşımaktadır. Gençliğin korunması başlıklı ilk hüküm devlete, "gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri almakla", sporun geliştirilmesi başlıklı ikinci hüküm ise, "her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler almak ve sporun kitlelere yayılmasını teşvik etmek ve başarılı sporcuyla korumak" yükümlülükleri vermiştir (Doğar, 1994; Turkyay ve Aydın, 2017).

Anayasanın 58. ve 59. Maddesi, 1982 Anayasasında Gençlik ve Spor

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan itibaren 1924, 1961 ve 1982 yıllarında yapılan anayasalar olmak üzere üç anayasa yapılmıştır. Bu anayasalar içerisinde 1924 ve 1961 anayasalarında sporla ilgili bir hüküm bulunmamaktadır. Spor ilk kez 1982 anayasasında yer almıştır. 1982 anayasası, 58. ve 59. maddelerinde gençlik ve sporla ilgili iki hüküm taşımaktadır (Doğar, 1994; Turkyay ve Aydın, 2017).

A. Gençliğin korunması

MADDE 58- Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.

B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim

MADDE 59- Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyla korur. (Ek fıkra: 17.3.2011-6214/1 md.) Spor federasyonlarının spor

faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz (<https://www.tbmm.gov.tr/2011>).

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı

Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığı 17.06.1982 gün ve 2680 sayılı kanunun Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye dayanarak ve 14 Aralık 1983 gün ve 18251 sayılı resmi gazetenin mükerrer sayısında yayınlanan 13 Aralık 1983 gün ve 174 sayılı Bakanlıkların kuruluş ve görev esasları hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye göre oluşturulmuştur. Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, “Kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesi için Bakanlıkların kurulmasına, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir” şeklinde belirtilmiştir

3289 Sayılı Kanun Dönemi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

3530 sayılı Kanun yerine değişen ve gelişen şartlara uyum sağlamak üzere Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında 21.5.1986 tarih ve **3289** sayılı Kanunla daha ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Bu Kanun döneminde Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak hizmet veren örgüt, Bakanlığın bünyesindeki Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nü 2.3.1989 tarihinde yayınlanan 356 Sayılı KHK' ile spor teşkilatına bağlayarak iki genel müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü adıyla tek isim altında birleştirmiş, teşkilatın önceki ana hizmet birimleri arasına Gençlik Hizmetler Daire Başkanlığı eklenmiştir. Başbakanlığa bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bir Devlet Bakanlığının denetim ve gözetiminde spor faaliyet ve hizmetlerini yürütmeye başlamıştır. Bundan bir yıl öncesinde 27.5.1988 tarih ve **3461** sayılı Kanun'la Futbol Federasyonu BTGSM' den ayrılarak tüzel kişilik kazanmış, Federasyonun Amatör Futbol Şubesi Genel Müdürlük bünyesinde bırakılmıştır. Kanunun gerekçesi olarak milletlerarası münasebetlerde profesyonel futbolun yeri ve önemi belirtilmiş, amatör futbol şartlarına göre düzenlenmiş bir teşkilat kaidelerine göre yönetilmekteki aksamalar sebebiyle profesyonel futbolun profesyonelce yönetilmesinin gerekliliği öne sürülmüştür (Ekenci ve Serarslan, 1997). 1986 sonrası dönem, özerkleşme konusunda yoğun tartışmaların olduğu bir dönemdir. Futboldaki gelişim ve değişim; futbolun yarattığı parasal değerlerin giderek artması ve futbola olan ilginin yaygınlaşması, bu spor dalının bağımsız bir yapı içerisinde yönetilmesini zorunlu kılmıştır. 17 Haziran 1992 tarihinde **3813** Sayılı Kanunla, futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonu kurulmuş ve seçikle işbaşına gelen ilk başkanı Şenes Erzik olmuştur. Futbolun

özerkleşmesi ile birlikte diğer federasyonların da özerkleşebileceği görüşleri yaygınlık kazanmaya başlamış, ancak bunu hayata geçirebilecek bir alt yapının bulunmayışı bu konuda yapılacak çalışmaları zorunlu hale getirmiştir (Aykın, 2013).

Genel Müdürlükte bulunan merkez birimlerinin arasına Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı eklenerek, Genel Müdürlükte bulunan sürekli kurulları Gençlik ve Spor Şuraları oluşturulup sayısı dörde olarak belirlenmiştir. **3289** ve **3703** sayılı kanunda bulunan federasyon başkanlarının seçim yolu ile belirlenmesi, spor federasyonlarının da özerk ve demokratikleştirme çalışmaları **3461** sayılı kanunla başlamıştır. 1993 senesinde spor federasyonları başkanlarının seçim yolu ile göreve başlamasına yönelik yönetmelik çıkartılıp uygulanmaya konmuştur ve ilk seçimler 5230 delegenin katılımıyla 5 Aralık 1993'te yapılmıştır (Özelçi, 2007; Gül,2008). Yapılan çalışmalar ve fikir alışverişlerinin ardından nihayet özerk yapıya geçişi kolaylaştırıcı ve bu geçişin sürekliliğini sağlayıcı bir adım olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği 13 Eylül 2001 tarihli ve 24522 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2001 yılında yürürlüğe giren Sponsorluk Yönetmeliği, 16 Haziran 2004 tarih ve **25494** sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği ile yürürlükten kalkmıştır. Sponsorluk Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesinin ardından spor federasyonlarının özerkleşmesi süreci hız kazanmış ve 21 Mayıs 1986 tarih ve **3289** sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2. ve Ek 9. Maddelerine dayanılarak hazırlanan Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü 14 Temmuz 2004 tarih ve **25522** sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Aykın, 2013).

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI

Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması; 6.4.2011 tarihli ve **6223** sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 3.6.2011 tarihinde kararlaştırılmıştır. Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilat yapısında değişikliğe gidilen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün **3289** sayılı kanunda yer alan "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" ibaresi "Spor Genel Müdürlüğü" olarak değiştirildi. Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilat yapısında Müsteşar, Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olup Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Müsteşar bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur. Müsteşara yardımcı olmak üzere iki Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir (SHGM, 2020).

SPOR FEDERASYONLARI

Ülkemizde spor federasyonları ilk olarak 1923 tarihli TİCİ kuruluş nizamnamesinde yer aldığı görülmektedir. Kuruluş nizamnamesinde “Beynelmilel Ayaktopu Federasyonu Türkiye Ayaktopu Heyet-i Müttehidesi” ve “Beynelmilel Güreş Federasyonu Türkiye Güreş Heyet-i Müttehidesi” adıyla belirtilmiştir. Federasyonlar daha sonra 1938 tarihli 3530 sayılı kanunun 6. maddesinde yer almış bu tarihten itibaren farklı dönemlerde farklı kanun ve yönetmeliklerle şekillendirilmeye çalışılmış; Türk sporuna daha iyi hizmet vermesi yolunda değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Spor Federasyonları, spor örgütlenmesinin ve yönetiminin uluslararası platforma açıldığı ve uluslararası federasyonlarla bağlantılar kurduğu önemli yapılanmalardandır ve spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli usul ve esasları tayin ve tespit etmek görevi Spor Genel Müdürlüğü’nün görevleri arasında sayılmıştır. 2004 yılı 25522 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü” ile birlikte diğer spor federasyonlarının özerkleşmesi sağlanmış, spor federasyonlarının kuruluşu, teşkilatı, çalışmaları ve Genel Müdürlük ile Tahkim Kuruluyula arasındaki ilişkiler düzenlenmiştir (GHSB, 2020).

6223 sayılı kanun gereğince 638 sayılı kanun hükmünde kararname ile bakanlar kurulunca 3.6.2011 gün kararlaştırılan Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın görevleri ilgili; “Gençlerin kişisel, fiziksel ve sosyal gelişimine destek veren faaliyetler sunarak, onların kendi potansiyellerinin farkına vardırıp bu potansiyelleri gerçekleştirmelerine olanak sağlamak veya önerilerde bulunmak. Gençlik ile ilgili tüm kurumların işbirliği içerisinde çalışması için gerekli adımları atmaktır. Gençlerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek için sunulmakta olan hizmetler ile ilgili çeşitli araştırmalar yapmak. Gençlere ihtiyaçları doğrultusunda gerekli rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini vermek. Gençlerin çalışmaları ve projeleri ile ilgili esasları belirleyip bu projeleri desteklemek ve denetlemek. Gençlerin Spor faaliyetlerinin yaygınlaşmasını sağlamak ve teşvik etmek. Gençlik ve Spor Bakanlığı’na verilen görevleri yerine getirmek.” belirtilebilir. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın Sorumluluk ve Yetkileri ile ilgili; Yöneticiler, görevlerini ilgili mevzuata, planlara ve performans ölçütlerine, belirtilen hizmet kalite standardına göre yerine getirirken hiyerarşik yapıda bulunan üst birimlerine karşı sorumludurlar. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın her kademesindeki yöneticiler gerekli sınırlar belirlenip yazı ile belirtildikten sonra yetkilerinin belirli bir bölümünü diğer kademelere devredip çeşitli araçlarla duyurulabilirler. Bakanlık, gerekli koordinasyonu sağlamak ve kaynak israfının önüne geçmek amacı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ile mevzuata uygun tedbirleri alıp işbirliğini yapmakla yetkilidir. Ayrıca bakanlık kanunla belirtilen ve sorumluluğu altına giren konularda idari düzenlemeler

yapabilir (GHBS,2020). Spor federasyonları bir ya da daha fazla spor dalı teknik ve idari bakımdan birer federasyona bağlanır. Federasyonlar, kendi spor dallarındaki faaliyetlerin sevk ve idaresinde serbesttirler. Genel Müdürlük bunları sürekli denetler. Bir Spor Federasyonu; Bir Başkan ile as başkan veya başkanlar ile federasyon yönetim kurulunu oluşturan üyeler ve bir genel sekreter ile yeterli büro personelinde oluşur. Ayrıca bir federasyonun bünyesinde; eğitim, teknik, hakem kurulları gibi çeşitli kurullar yer almaktadır. Bu kurullar de Spor federasyonlarının görev alan başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile diğer kurullarda görev yapan üyeler fahri Spor Yöneticileri olup, maddi kazanç sağlamazlar (Sunay, 2017).

Yükseköğretim Kurumları Faaliyetlerini, 1981 Tarih ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Yasası (Üniversitelerde Spor Örgütleri)

Yükseköğretim kurumları faaliyetlerini, 1981 tarih ve 2547 sayılı yükseköğretim yasası hükümlerine göre yürütmektedirler. Bu yasa Emniyet Teşkilatı ve Türk Silahlı Kuvvetleri örgütleri dışında kalan bütün yükseköğretim kurumlarını, yükseköğretim kurumlarına bağlı olan birimleri ve bu kurumlarla ilgili tüm faaliyet ve esasları kapsamaktadır (Sunay, 2017). Türkiye’de spor alanı ile ilgili eğitim veren yükseköğretim kurumları genel itibariyle Türk sporunun ve bireylerin sağlıklı bir şekilde gelişmelerine katkı sağlamak ve bu alana yetişmiş nitelikli eleman kazandırabilmek için bireylere akademik/pedagojik formasyon bilgi ve becerisini kazandırabilmek amacıyla kurulmuşlardır. Spor bilimleri alanında eğitim veren yükseköğretim kurumları farklı akademik birimler altında faaliyetlerini yürütmektedir. Bu akademik birimler eğitim fakülteleri, fen edebiyat fakülteleri, sağlık, sosyal ve eğitim bilimleri enstitüleri, beden eğitimi ve spor yüksekokulları, spor bilimleri ve teknolojisi yüksekokulları, spor bilimleri fakülteleri ve rektörlüklere bağlı bölümlerden oluşmaktadır. Bu birimlerde ise beden eğitimi ve spor eğitimi, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi, rekreasyon ve spor bilimleri bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümler normal ve ikinci öğretim olmak üzere ikili öğretim vermektedirler. Bu birimlere bağlı olarak açılan yüksek lisans ve doktora derecelerinde de birçok anabilim dalı faaliyetlerini sürdürmektedir (Erciş, 2012). Bu örgütler üniversitelerdeki birçok organizasyonun faaliyete dönüştürülmesinde rol alırlar.

6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun

Amaç; Madde 1 – (1) Bu Kanunun amacı; müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesidir.

Kapsam; Madde 2 – (1) Bu Kanun; müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında, spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici ola-

rak gruplar halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında, takımların kamp yaptığı yerlerde uygulanacak güvenlik önlemlerini, şike, teşvik primi ve diğer yasak fiil ve davranışları, bunlara uygulanacak yaptırımları, spor kulüplerinin, spor kulübü yöneticilerinin, sporcularının ve diğer görevlilerinin, genel kolluk veya özel güvenlik görevlilerinin, hakemlerin, taraftarların, taraftar derneklerinin, taraftar temsilcilerinin, spor federasyonlarının, yazılı veya görsel ya da işitsel kitle iletişim kuruluşları ile mensuplarının ve diğer ilgili kişi ve kurumların spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesine ilişkin hususlardaki görev ve sorumluluklarını kapsar.

Tanımlar; Madde 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Federasyonlar: Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren federasyonları, bağımsız spor federasyonlarını ve Türkiye Futbol Federasyonu,(1)
- b) (Değişik:4.7.2019-7182/1 md.) Bakanlık: Gençlik ve Spor Bakanlığını,
- c) İl spor güvenlik kurulu: Her ilde oluşturulan spor güvenlik kurulunu,
- d) ç) İlçe spor güvenlik kurulu: Spor kulübü bulunan ilçelerde oluşturulan spor güvenlik kurulunu,
- e) Merkezi spor güvenlik birimi: Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan ilgili birimi,
- f) Müsabaka güvenlik amiri ve yardımcısı: Spor alanlarında güvenliğin sağlanması amacıyla mülki idare amiri tarafından görevlendirilmiş kolluk amirini ve yardımcılarını (1) 4.7.2019 tarihli ve 7182 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle bu fıkranın (a) bendinde yer alan “Genel Müdürlüğü” ibaresi “Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiş, (e) bendine “güvenlik amiri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yardımcısı” ibaresi, “kolluk amirini” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yardımcılarını” ibaresi eklenmiştir.
- g) (Değişik:4.7.2019-7182/1 md.) Müsabaka alanı: Spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda müsabakanın yapıldığı yer ile sporculara ve görevlilere tahsis edilmiş yerleri,
- h) Spor alanı: Spor müsabakalarının veya antrenmanların gerçekleştirildiği alanlar ile seyircilere ait seyir alanları, özel seyir alanları, sporculara ait soyunma odası ve bu Kanunun uygulanması kapsamında spor yapmaya elverişli alanları, müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar hâlinde toplandıkları yerleri, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçları ya da takımların kamp yaptığı yerleri,
- i) Spor güvenlik birimi: Sorumluluk alanlarına göre il ve ilçe emniyet müdürlükleri veya jandarma komutanlıkları tarafından kurulan ilgili birimi,

- j) Spor kulübü: Belirli kurallara göre kurulan, amatör veya profesyonel spor dallarında faaliyette bulunan kuruluşu,
- k) 1) Spor müsabakası: Federasyonların düzenlediği veya düzenlenmesine izin verdiği ya da katkıda bulunduğu her türlü sportif karşılaşma ve yarışmayı,
- l) Taraftar derneği: Her ne ad altında olursa olsun, bir spor kulübünü desteklemek amacıyla kurulan derneği,
- m) Taraftardan sorumlu kulüp temsilcisi: Spor kulüplerinin yönetim kurulu üyeleri arasından belirledikleri kişiyi,
- n) (Ek:4.7.2019-7182/1 md.) Stat güvenliğinden sorumlu yönetim kurulu üyesi: Spor kulüplerinin yönetim kurulu üyeleri arasından belirledikleri kişiyi,
- o) (Ek:4.7.2019-7182/1 md.) Seyir alanı: Spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda seyircilere tahsis edilmiş yerleri,
- p) (Ek:4.7.2019-7182/1 md.) Özel seyir alanı: Seyircilerin müsabakayı dijital ortamda seyretmeleri amacıyla il ve ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenen, müsabaka alanı dışındaki geçici yerleri,
- q) (Ek:4.7.2019-7182/1 md.) Antrenman alanı: Takımların müsabakaya hazırlık çalışmalarını yaptıkları alanları,
- r) (Ek:4.7.2019-7182/1 md.) Bilet: Elektronik bileti veya sahibine spor müsabakasına giriş hakkı veren belgeyi, ifade eder (www.mevzuat.gov.tr)

SPONSORLUK YASASI

Bu Yönetmeliğin amacı, gerçek ve tüzel kişilerin; federasyonlara, gençlik ve spor kulüplerine, sporculara, gençlik ve spor tesisleri ile faaliyetlerine sponsor olmaları ve reklam vermeleri ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir. Kapsam Madde 2- Bu Yönetmelik, sponsorluk yapacak veya reklam verecek gerçek ve tüzel kişiler ile sponsorluk ve reklamlardan istifade edecek federasyonları, gençlik ve spor kulüplerini, sporcuları, yerel yönetimleri, kamu kurum ve kuruluşlarını, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesini ve Paralimpik Komitesini kapsar. Dayanak Madde 3- Bu Yönetmelik, 21.5.1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 5105 sayılı Kanunla değişik Ek 3 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır (GSGM, <http://www.turkhokey.gov.tr/2016>).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM), Sponsorluk Yönetmeliği Taslağını hazırladı. Kamuoyunda “sponsorluk yasası” olarak bilinen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da değişiklik yapan yasa, Resmi Gazete'nin cumartesi günü sayısında yayınlanarak yürürlüğe girdi. Yapılan yeni düzenlemeyle, genel müdürlüğün gençlik spor hizmet ve faaliyetlerini desteklemek amacıyla özel ve tüzel kişiler sponsorluk yapabilecekler. Ayrıca

sponsorların uluslararası resmi spor organizasyonları ile genel müdürlükçe uygun görülen spor tesisleri için yapacakları aynı ve/veya nakdi harcamalar, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre gider sayılacak (<http://arsiv.ntv.com.tr/news/77667.asp>).

3289 sayılı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun Ek-3 maddesinin 4644 sayılı kanunla değiştirilen Ek-2 maddesine bağlı Ek-3 maddesine dayanılarak hazırlanan yönetmelik taslağı, Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'ın onayının alınmasından sonra yayınlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilecek. Hazırlanan yönetmelik taslağına göre, sponsorlar GSGM' nin uluslararası yurt içi veya dışı her seviye ve branştaki müsabaka, kurs, kamp, seminer, gösteri, toplantı ve benzeri faaliyetleri üstlenebilecekler, spor tesisi inşa edebilecekler, spor tesislerinin onarımını yapabilecekler ya da yarım kalmış spor inşaatlarını tamamlayabilecekler. Sponsorlar, aynı veya nakdi olarak ya da genel müdürlüğün belirlediği rakamın altındaki miktarı belirleyerek, harcama ile katkıda bulunabilecekler. Sponsorlar, GSGM' nin, yapılan iş için hazırlayacağı mahsup evrakının onaylanmasından sonra harcadıkları miktarı vergiden düşebilecekler. Genel müdürlüğün veya federasyonun organize ettiği faaliyet için hazırlanan bütçenin altındaki miktara katkı yaparak sponsor olacaklar ise harcamalarının faaturasını GSGM' ye onaylatmak kaydıyla vergiden düşebilecekler. Sponsor olmak isteyenler, GSGM' ye yazılı olarak başvuruda bulunacaklar, başvurularının kabul edilmesi durumunda, yapılacak işlerle ilgili karşılıklı olarak sözleşme imzalayacaklar. Sponsorlar, yönetmeliğe göre, iş ve işlemlerinde kamu düzenini bozucu, genel ahlak ve adaba aykırı, zararlı ve kötü alışkanlıkları özendirici, yasalarla yasaklanmış yazı, logo, amblem ve benzeri işaretler kullanamayacaklar (<http://arsiv.ntv.com.tr/news/77667.asp>).

ÖDÜL YÖNETMELİĞİ

Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik; Bu Yönetmeliğin amacı; ulusal ve uluslararası spor hizmet ve faaliyetlerinde üstün başarı gösteren sporculara, spor kulüplerine, teknik direktör ve antrenörlere ödül verilmesi ile nakdi yardım yapılmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Madde 2 – (1) Bu Yönetmelik;

- a) Olimpiyat, paralimpik ve deaflimpik oyunlarında,(1)
- b) Olimpik, paralimpik ve deaflimpik spor dalları ile IOC'nin tanıdığı diğer spor branşlarının Dünya ve Avrupa şampiyonalarında, büyükler, ümitler, gençler ve yıldızlar kategorilerinde,(1)

- c) Olimpik veya paralimpik olmayan spor dallarının Dünya ve Avrupa şampiyonalarında büyükler, ümitler, gençler ve yıldızlar kategorilerinde,
- ç) Universiade ve Akdeniz oyunları ile Genel Müdürlüğün koordinesi ile iştirak edilen diğer uluslararası spor oyunlarında,
- d) Türkiye Futbol Federasyonunun uluslararası müsabakalarında, başarılı olan sporcuları, spor kulüplerini, teknik direktör ve antrenörler ile uluslararası spor faaliyet ve organizasyonlarında ülke tanıtımına katkıda bulunan sporcuları kapsar.

Bu yönetmelik ile ülkemizi temsil eden sporcuların ödüllendirilmesi ve teşvik edilmesi sağlanmaktadır. Sporcuların ödül yönetmeliğine istinaden elde ettikleri başarılarla paralel derece ve organizasyonun kapsamına göre ödüllendirilmektedir. Özellikle parasal anlamda sorunlar yaşayan branşlar açısından ödül yönetmeliği adeta bir umut kapısı haline gelmiştir. futbol ve bazı profesyonel branşlar dışında sporcuların para kazanmaları oldukça düşüktür. Dolayısıyla buna benzer yönetmelik, yasa ve ödüllendirme politikaları farklı ve gelişmekte olan branşların teşvik ve başarısında oldukça önemli rol oynamaktadır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Sonuç itibari ile Türk spor teşkilatlanması cumhuriyet öncesi ve sonrasında çeşitli yapılanmalara gitmiştir. Başta TİCİ' nin örgüt yapılanması ile Adem-i Merkeziyetçi düşünce ile kurulan ilk spor örgütlenmesi, daha sonraki dönemlerde devlet güvencesi altına girmeye başlamıştır. TİCİ' nin mantığı aslında sporu kendi bünyesindeki yönetmesi idi ancak dönemin şartları gereği özellikle maddi anlamda bu mümkün olmamıştır. Yerine kurulan TSK ise daha varlığını kanıtlayamadan siyasi yapılanmaların etkisiyle 2 yıllık süre içinde kaybolmuştur. 3530 sayılı kanun ile beden terbiyesi kurularak sporun devlet tarafından yönetilme süreci başlamıştır. İlerleyen süreçte spor yönetimi çeşitli bakanlıklara bağlanarak 1986 yılına kadar varlığını sürdürerek devlet kalkınma planları ve kanunlarda kendine yer bulmuştur. Bu süreç zarfında ayrıca 1969 yılında gençlik ve spor bakanlığı kurulmuş ve ilk bakan İsmet Sezgin olarak belirlenmiştir. 3289 sayılı kanunun öncesinde 1982 anayasanın 58. ve 59. Maddesi ile spor anayasada var olmuş ve 1986 yılında başbakanlığa bağlı gençlik ve spor genel müdürlüğü kurulmuştur. Bu süreçte 2011 yılına kadar federasyonların özerkleşmesi, sponsorluk, spor toto ve daha birçok spor birimleri ile ilgili kanun ve yasalar çıkarılmış yönetim biçimlerinde değişiklikler olmuştur. 2011 yılına gelindiğine ise gençlik ve spor bakanlığı 2. kez kurularak günümüzdeki faaliyetlerine devam etmektedir. Ayrıca spora önemli bir kanunda 2011 yılında 6222 sayılı sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine dair kanun ile artık olumsuz durumların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Anayasada sporun yer alması Türk sporunun ilerlemesi ve teşkilatlanması açısından oldukça önemli bir durumdur. Nitekim Anayasa 58. ve 59. Maddeleri ile sporu ve sporcuları koruma altına alarak sporun ciddiyetinin altını çizmiştir. Maddelere göre gençliğin korunması ve sporun geliştirilmesi noktasında kesin hüküm ile sporu ve sporcuları devlet koruması altına almıştır. Devlet destekli ülke sporu her zaman gelişmeye ve ilerlemeye açık olacak uluslararası anlamda başarılar gelecektir. Sporcuların kaygılarının olmadığı takdirde daha başarılı olmak adına mücadele edeceklerdir. Spor federasyonları ulusal ve uluslararası her çeşit organizasyonda ilgili branşın sevk ve idaresinden sorumlu olan özerk yapıda kuruluşlardır. Başkanları fahri olup her federasyona devlet tarafından genel sekreter atanmaktadır. Devlet destekli ve özel bütçeli federasyonları yapıları hiyerarşik yönetilir ve spor bakanlığına bağlı olarak hareket ederler. Ancak futbol federasyonunu 1992 yılından itibaren tamamen özerk yapıya sahip olmasından dolayı birçok şekilde bağımsız hareket edebilmektedir. Fakat spor bakanlığının uyguladığı esas ve usullere uyarken dünyada FİFA, Avrupa'da ise UEFA kurumlarına bağlı olarak hareket eder. Bütçesi kendine ait olan TFF diğer federasyonlara nazaran tam özerk yapıya sahiptir.

Ülkemizde sporun yükseköğretim bazında eğitim verilmesi düşüncesi ilk olarak TİCİ döneminde ortaya çıktığı dahası, düşünceden öteye harekete geçme ve yapılanma için ilk adımların atıldığını söylemek mümkün olacaktır. TİCİ, örgüt anlayışına paralel sporu, sporun içinden gelenlerin yönetmesi gerektiğine inancı düşüncesi ile sporun yüksek ihtisas eğitiminin olması ve ülkenin her bölgesine bu eğitimi alan kişilerin ilk, orta ve orta öğretimde görev yapmaları gerektiğini savunmuştur. Dolayısıyla çalışmalarını devam ettirerek günümüz yükseköğretimde spor eğitiminin verilmesine vesile olduklarını söylemek mümkündür. 2000'li yılların gelmesi ile birlikte, her alanda olduğu gibi spor bilimleri farklı bir çağa adım atmış olacaktır. Üniversitelerin spor eğitimi veren birimlerinin sayısı her geçen gün artarak, spora eğitim ve yüksek ihtisas anlamında verilen değer yükselişe geçmiştir. Özellikle Türk milli takımlarının uluslararası platformda elde ettikleri başarıların, teknik ekiplerinde yer alan spor bilimciler ve uygulanan bilimsel metotların geri dönüşümü olarak görülmeye başlandığında spor bilimlerinin önemi gün geçtikçe önem arz etmeye başlamıştır. Birçok üniversitede bölüm olarak yer alan beden eğitimi ve spor, yüksekokul olarak yeniden yapılanıp kendi içerisinde alanında uzman eleman yetiştirmek amacı ile çalışmalarına devam etmişlerdir.

Üniversitelerde kulüp yapılanması son dönemlerde oldukça yaygınlaşan bir durum olarak bilinmektedir. Kulüpleşerek sportif faaliyetleri, özellikle bütçe açısından daha başarılı yönetme açısından yürütebilmek mümkündür. Ayrıca öğrenci ve her yaşta sporculara müsabık olma imkânı sağlanmaktadır. Üniversite ve

kulüp imkanları, başarılarına, sponsor ve diğer gelirlere paralel profesyonel olarak faaliyet gösterebilmektedirler. Bu şekilde hem üniversitelerin reklamı yapılmakta hem de toplumsal olguların başında gelen sportif faaliyetlere katılım teşvik edilmektedir. Öğrencilerin üniversiteleri tercih etmelerine katkı sağlayan kulüpler giderek yaygınlaşarak rekabet ortamında oluşturmuştur. Öyle ki üniversiteler tanımalarında sahip oldukları donanımlara sportif tesisler ile birlikte üniversite bünyesindeki kulüplerin faaliyetlerini de eklemektedirler. Dolayısıyla spor aracılığı ile ön plana çıkmaktadırlar. İleri boyutlarda ise farklı yaş grupları faaliyetleri yapan üniversite spor kulüpleri kazanılan sportif başarının yanı sıra ülke sporuna yetenekli sporcuların kazanımı noktasında katkı sağlamaktadır. Tüm üniversitelerin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetleri gerçekleştirmelerinin yanı sıra, kulüpleşme durumuna gittiklerinde, eğitim öğretime katkı sağlamanın dışında, toplumsal refah seviyesinin yükselmesine de katkı sağlayacaktır. Netice itibari ile üniversitelerde kulüp faaliyetlerinin yaygınlaşması ülke sporu adına olumlu bir gelişme olarak ifade edilebilir.

Ödül Yönetmeliği ile ülkemizi temsil eden sporcuların ödüllendirilmesi ve teşvik edilmesi sağlanmaktadır. Sporcuların ödül yönetmeliğine istinaden elde ettikleri başarılarına paralel derece ve organizasyonun kapsamına göre ödüllendirilmektedir. Özellikle parasal anlamda sorunlar yaşayan branşlar açısından ödül yönetmeliği adeta bir umut kapısı haline gelmiştir. futbol ve bazı profesyonel branşlar dışında sporcuların para kazanmaları oldukça düşüktür. Dolayısıyla buna benzer yönetmelik, yasa ve ödüllendirme politikaları farklı ve gelişmekte olan branşların teşvik ve başarısında oldukça önemli rol oynamaktadır. Sponsorluk uygulamaları spor endüstrisinin en temel gelir kaynaklarından olması sebebi ile devlet kontrolü ve denetlemesi aracılığı ile yapıldığında başarılı olacaktır. Sonuçta maddi boyut içeren bu kavram oldukça geniş şekilde uygulanmaktadır. Devlet tarafından düzenlenen sponsorluk yasasında kapsam hakkında yeterli ve faydalı bilgilere yer verilmiştir.

KAYNAKLAR

- Aykın, A. G. (2013). Meşrutiyetten günümüze türkiyede spor politikaları ve 1980 sonrası parti ve hükümet programları ile kalkınma planlarında sporun yeri. *Academic Sight/Akademik Bakış*, 38.
- Bayansalduz, M. (2003). Türk spor yönetiminde finansal kaynak sağlama çabalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (160), 51-59.
- Doğar, Y. (1994). *Türk spor yönetiminde ademi merkezleşme eğilimleri*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ekenci, G. ve Serarslan, M. Z. (1997). Gelişim aşamaları bakımından türk spor teşkilatı ve değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 72-81.
- Erciş, S. (2012). *Türkiye'deki Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin Spor Müsabakalarındaki Verimliliklerinin Veri Zarflama Analizi İle Göreceli Olarak Değerlendirilmesi ve Karşılaştırılması*. Atatürk

Güncel Spor Bilimleri Araştırmaları II

Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.

Fişek, K. (1980) *Spor Yönetimi*, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fak. Yayınları Ankara.

Gül, Ç. (2008). *Türk spor teşkilatının sorunları ve yeniden yapılanması*. Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Keten, M. (1974) *Türkiye'de Spor*. Ayyıldız Matbaası, Ankara.

Mevzuat; <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6222.pdf>

Özelçi, M.A. (2007). *Türk Spor Yönetiminde Kendine Özgü Bir Yapılanma: Türkiye Futbol Federasyonu*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

SHGM, (2020). Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü Tarihçesi Resmi Web Sayfası. <https://shttp://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce><http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/36/10/Mevzuat> <http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10/TeskilatveGorevleri>

Sunay, H. (2017). *Spor Yönetimi* 3. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.

Sümer, R. (1990). *Türkiye'de Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Sporda Demokrasi*. Ankara: Şafak Matbaası.

Turkay, H. ve Aydın, A. D. (2017). Bir İnceleme: Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Spor Örgütlenmesi. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 179-189.

<http://arsiv.ntv.com.tr/news/77667.asp>

<http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10/TeskilatveGorevleri>

<http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/36/10/Mevzuat>

<http://www.turkhokey.gov.tr/wp-content/uploads/2016/12/Sponsorluk-Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi.pdf>

<https://shttp://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>

https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf

Not: Bu çalışma kanun, yasa, yönetmelik ve resmi teşkilatlanma konularının değerlendirilmesi ekseriyetiyle, içerik doğrudan alıntı ve resmi web sayfasında yer alan bilgilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla kanun, yasa ve yönetmeliklerin yorumlanması yapılmamıştır. Tüm bunlara istinaden metin içinde birçok bilgi doğrudan alıntı olarak aktarılmıştır.